

ETPOD
European Training Program
on Organ Donation

**Autoryzacja pobrania.
Rozmowa z rodziną
nt. pobrania narządów**

ETPOD European Training Program on Organ Donation
EFMD European Federation of Medical Doctors
REDA RESEARCH AND EDUCATION IN TRANSPLANTATION
POLTRANSPLANT

Zrealizowano ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Wspierania Regionalnego 2014-2020 pod nazwą „Regionalny Program Operacyjny Transplantacje”

Edukacja i Organizacja
Transplantacje wymagają zaangażowania całego społeczeństwa

- Programy szkolne**
 - Tworzą i wspomagają pozytywne nastawienie do dawstwa
- Dorośli**
 - Kampanie, Karty Dawców, Informacje w dokumentach
 - “Podziel się swoim życiem, podziel się swoją śmiercią”
- Pracownicy ochrony zdrowia**
 - Tworzą pozytywne nastawienie do problemu dawstwa
 - Rozumieją zagrożenie śmierci mózgu
 - Rozumieją cały proces pozyskiwania i przeszczepiania narządów
 - Ich opinia ma wpływ na całą opinię publiczną
- Mass Media**
 - pozytywne doniesienia w sprawie dawstwa
 - Korzyści płynące z transplantacji
 - Poprawa zrozumienia medycznych, etycznych i prawnych aspektów całego procesu

ZGODA NA ŻYCIE

ETPOD

Cele rozmowy z rodziną potencjalnego dawcy

- Po komisyjnym stwierdzeniu śmierci mózgu i sprawdzeniu czy dane potencjalnego dawcy nie zostały zarejestrowane w Centralnym Rejestrze Sprzeciwów, powinno się przeprowadzić rozmowę z jego bliskimi.
- Rodzina jest źródłem informacji o pacjencie w czasie jego pobytu w szpitalu (w tym momencie źródłem informacji o potencjalnym dawcy, potrzebnych dla zapewnienia bezpieczeństwa biorcy np. o chorobach, nalagach)
- i ma prawo do uzyskiwania informacji oraz wyrażania swojego zdania w rozmowach z personelem.
- Brak wpisu w Centralnym Rejestrze Sprzeciwów nie wystarczy do autoryzacji pobrania.
- Regulacja prawna, przyjmując się, że brak wpisu w CRS, nie jest ostatecznym wyrażeniem woli danej osoby.
- Jest możliwy pisemnie potwierdzony przez świadków sprzeciw danej osoby.
- Ustawa dopuszcza również oświadczenie ustne, które zostało złożone w obecności co najmniej dwóch świadków i pisemnie przez nich potwierdzone.

ETPOD

Prawodawstwo

Zgoda „domniemana”:

- Zmarły jest traktowany jako potencjalny dawca, jeżeli nie złożył za życia sprzeciwu na pobranie narządów
- Opiera się na altruizmie
- Przyznaje pierwszeństwo biory
- Wydajna metoda
- Nikogo nie krzywdzi, a wielu przynosi korzyści

Zgoda wprost:

- Osoba wyraża zgodę na donację narządów
 - Karta Dawcy
 - Krajowy Rejestr
 - Oddaje pierwszeństwo woli zmarłego
 - Opiera się na osobistej autonomii

Donor Card
I would like to help someone to live after my death.

ETPOD

Aspekty Społeczne

Religia

- Większość głównych religii wspiera przeszczepianie

Inne aspekty

- Wiek, poziom wykształcenia, status ekonomiczny

ALE.....

- Najbardziej na zgodę wpływa to, czy już uprzednio prowadzono rozmowy w sprawie dawstwa narządów
- Rodziny, które znają wolę pacjenta częściej akceptują pobranie narządów

ETPOD

Cele rozmowy z rodziną potencjalnego dawcy

- W sensie prawnym, rozmowa z rodziną powinna zmierzać do ustalenia czy istnieje udokumentowany sprzeciw, w którejś z powyższych form.
- Jednak w sensie psychologicznym sformalizowane i rygorystyczne postępowanie w rozmowie z rodziną, w momencie przeżywania przez nich silnego stresu, mogłoby mieć niekorzystne następstwa. Mogłoby spowodować silny opór rodziny, uniemożliwić zaakceptowanie donacji
- Względy psychologiczne jak i kulturowo-obyczajowe, nakazują uszanowanie żalu z powodu tragedii oraz liczenie się z emocjami i opiniami bliskich chorego.

ETPOD

Prawodawstwo

© Duggan Adam
Revised 02/07/13
www.cartotag.com

“The thinking of donating his body to science.”

➢Kraje ze „Zgodą Domniemaną” mają wyższy poziom donacji narządów niż kraje ze „Zgodą Wprost”

ETPOD

Pobranie komórek, tkanek lub narządów ze zwłok ludzkich w celu ich przeszczepienia można dokonać, jeżeli osoba zmarła nie wyraziła za życia sprzeciwu.

Sprzeciw wyraża się w formie:

- wpisu w centralnym rejestrze sprzeciwów na pobranie komórek, tkanek i narządów ze zwłok ludzkich
- oświadczenia pisemnego zaopatrzonego we własnoręczny podpis
- oświadczenia ustnego złożonego w obecności co najmniej dwóch świadków, pisemnie przez nich potwierdzonego

Ustawa z dnia 1 lipca 2005 r. o pobraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów Art. 6.

ETPOD

Cele rozmowy z rodziną potencjalnego dawcy

- Wyrażenie opinii i udzielenie informacji nie jest równoznaczne z podjęciem decyzji za zmarłego.
- Celem rozmowy nie jest uzyskanie zgody rodziny na pobranie narządów do transplantacji.
- Dysponowanie własnymi narządami jest autonomiczną decyzją dorosłego (w przypadku dzieci, sprzeciw w ich imieniu mogą zarejestrować lub wyrazić opiekunowie prawni)
- i członkowie rodziny nie mogą jej podejmować za zmarłego
- Tym bardziej nie należy bliskich taką odpowiedzialnością obarczać.
- Rozmowę z rodziną podejmuje się w celu ustalenia stanowiska zmarłego w kwestii dysponowania narządami. Zakłada się, że najbliżsi krewni wypowiedzą się zgodnie z jego wolą.

ETPOD

Zadania do zrealizowania

1. Poinformowanie bliskich o śmierci pacjenta: wyjaśnienie aktualnej sytuacji, pojęcia „śmierci mózgu” i innych aspektów, w sposób dostosowany do rozmówcy.
2. Powiedzenie o możliwości pobrania narządów do transplantacji. Wiadomość o śmierci pacjenta i informacja o zamiarze pobrania narządów do transplantacji powinny być oddzielone w czasie. Należy upewnić się, że rodzina przyjęła informacje o śmierci (tzn. nie jest w fazie zaprzeczania, „wypierania” tej wiadomości) zanim przystąpi się do rozmowy na temat możliwości pobrania narządów.
3. Ustalenie stanowiska zmarłego w kwestii dysponowania narządami (jeśli rodzina mówi, że osoba wyraziła sprzeciw to w jakiej formie...).
4. Dążenie do zaakceptowania przez bliskich faktu donacji i pobrania narządów.
5. Udzielenie rodzinie **wsparcia**: w postaci informacji, skupienia uwagi na ich emocjach i aktualnych potrzebach.

Główne punkty

- **Przygotuj rozmowę**
 - Zbierz informacje od lekarzy i pielęgniarzek OIT, które pomogą Ci w przygotowaniu strategii rozmowy
 - Odpowiednie otoczenie
 - Prywatność
 - Komfort – miejsce siedzące **dla wszystkich**
 - Zapobieganie przypadkowemu przerywaniu rozmowy
- **Zanim powiesz . . . spytaj:**
 - Co bliscy wiedzą ?
 - Używaj pytań otwartych
 - Skoryguj błędne informacje
 - **Spytaj o nastawienie zmarłego do transplantacji**

Argumenty za dawstwem

- **Nadanie znaczenia**
 - Śmierć zawsze jest stratą, ale oddanie narządów może nadać jej sens, może ułatwić przeżycie
 - Żyłoby
 - Śmierć oznacza przetrwanie ciągłości, ale może umożliwić kontynuację życia innym ludziom
- **Wzajemność. Szczodrość**
 - Pozytywne argumenty podnoszące obraz zmarłego
 - Zrobilibyśmy to samo gdyby On/Ona była w potrzebie
 - W przyszłości to my możemy potrzebować transplantacji
- **Ułatwianie**
 - Pomoc w formalnościach
 - Zapewnienie prywatności i intymności
 - Wsparcie i akceptacja dla ich przeżyć

Przekazanie złej wiadomości

Czemu jest to trudne?

Zdolności komunikacyjne

- **Komunikacja werbalna**
 - Aktywne słuchanie
 - Techniki podsumowujące
 - Metafory
 - Spójny, rzeczowy język
 - Otwarte pytania
- **Komunikacja niewerbalna**
 - Przerwy z ciszą
 - Kontakt wzrokowy
 - Pozycja ciała
 - Kontakt fizyczny
 - Odpowiednie gesty, uważne słuchanie, poświęcanie całej uwagi
 - Ciepły i niski ton głosu

Strategia na wypadek odmowy ze strony rodziny

- **Zmarły nie zgadzał się na dawstwo**
 - Spróbuj ustalić, na jakiej podstawie rodzina wysuwa takie stwierdzenie
- **Rodzina nie ma wiary w temat woli zmarłego w sprawie dawstwa**
 - Argumenty solidarności, użyteczności i wzajemności, skoro nie ma sprzeciwu to prawdopodobnie pobranie jest zgodne z jego wolą
- **Niezrozumienie pojęcia śmierci mózgu**
 - Wyjaśnij używając analogii, zrozumiałych dla rozmówcy
- **Strach przed nieurazalnością i wyglądem zwłok**
 - Wyjaśnij procedurę, zapewnij o szacunku i trosce wobec ciała zmarłego
- **Obawy religijne**
 - Zapropnuj konsultację z kapłanem
- **Niezadowolone z opieki zdrowotnej**
 - Przyjmij skargi
 - Oddziel zagadnienie dawstwa; borycy nie są naszymi winni

Obawa przed

- Obawa przed odczuwaniem emocji, przygnębienia, złości, bezradności, poczucia winy
- Obawa przed okazaniem własnych emocji
- Lęk przed oskarżeniami ze strony rodziny (stać nadmiernie assekuracja, przypisywanie rodzinie negatywnych intencji)

Emocje rodziny mogą być bardzo silne bo sytuacja jest skrajna

- Otwartość, autentyczność
- i skoncentrowanie się na rozmówcy - a nie na sobie, łagodni negatywne emocje
- Pouczanie, krytykowanie, atakowanie, oskarżanie, obrażanie się, fidi., nasila konflikt i wzmacnia opór

Argumenty za dawstwem

- **Solidarność**
 - **Spoleczna**
 - Wszyscy jesteśmy zaangażowani. Każdy z nas lub naszych bliskich może potrzebować leczenia przeszczepieniem
 - **Grupowa**
 - Chorzy na liście oczekujących
 - Rodzice czekający na narządy dla swojego dziecka
 - **Osobista**
 - Znajomy, przyjaciel lub krewny dializowany

Podsumowanie

1. Przed rozmową przygotuj strategię postępowania dopasowane do sytuacji i do konkretnej rodziny
2. Staraj się okazać rodzinie wsparcie i nie wzbudzać emocji, które generują opór
3. Zanim zaczniesz mówić, wysłuchaj rodziny,
4. Udziel jednoznacznych informacji na temat śmierci pacjenta wypowiadaj się jasno i przekonująco,
 - Używaj słownictwa rozmówcy,
 - Kontroluj stopień zrozumienia Twoich słów
 - Mów do rodziny w tempie ich rozumienia
5. Odnos się do emocji
 - Obserwuj i rozpoznawaj doznawane przez nich emocje
 - Zbuduj zaufanie
 - Przyjmij negatywne emocje i skargi

Podsumowanie

6. Poinformuj o możliwości przekazania narządów

- Jeśli nie ma jasnych informacji na temat sprzeciwu, pobranie jest zgodne z wolą zmarłego
- Odwołuj się do pozytywnych emocji i prospołecznych argumentów.
- Nie skupiaj się na korzyściach innych ludzi i nie podkreślaj wyłącznie potrzeb biorców.
- Koncentruj na możliwych zyskach dla dawcy, „prawdopodobnie on tego chciał”...
- Przedstaw rodzinie potencjalne psychologiczne korzyści z dawstwa (np. może ułatwi Państwu pogodzenie się ze śmiercią syna, taka myśl, że on symbolicznie żyje w innych ludziach... itp.)

Podsumowanie

7. Zaakceptuj ostateczną decyzję rodziny, bez względu na wynik rozmowy.

- Nie krytykuj, nie ujawniaj rozczarowania, ani nadmiernej satysfakcji.
- Zadbaj o to, aby po zakończeniu rozmowy członkowie rodziny nie czuli się instrumentalnie potraktowani („zmanipulowani”).
- Udziel im wszystkich potrzebnych informacji „co dalej”, odnośnie załatwienia formalności, odbioru ciała itd.

Nie zabieraj swoich narządów do Nieba –
Niebo wie że potrzebujemy ich Tutaj !

